

ANADOLU'NUN GENETİK YAPISI ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR: XX 8.ÖLÜ DOĞUMLU AİLELERDE YENİ GEBELİKTEN BEKLENTİLER

Bekir Sıtkı Şaylı*, Munis Dünder**

Özet: Anadolu toplumunun çeşitli özelliklerini ortaya koymaya yönelik çalışmalarımızın burada sunulan bölümünde ilk gebelikleri ölü doğum(lar)la sonlanmış ailelerin sonraki gebelikleri üzerine ilişkin beklenti rakamları verilmektedir. Kendilerine mektup gönderilmiş çocuksuz 95 aileden ankete katılan 38 aileye göre ilk gebeliği ölü doğumla sonlanmış örneklerde ikinci gebeliğin canlı doğumla sonlanması olasılığı % 66.66; ilk iki gebeliği ölü doğumla sonlanmış ailelerde ise üçüncü gebeliğin canlı doğumla sonlanması olasılığı %41.66 öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Genetik yapı, Anadolu

Studies on the genetic make up-of anatolia: XX 8.prospective studies on families with stillbirths

Summary: In this communication related to the work to reveal some of the characteristics of Anatolian population expected numbers from a recent pregnancy in those families with no children due to a previous stillbirth(s) are given. Questionnaires were sent to 95 such families of whom 38 were replied. It has been found that the chances of alive birth from the recent pregnancy are 66.66 percent in one-stillbirth-and 41.66 percent in two-stillbirth families.

Key Words: Genetic make-up, Anatolia

İlk gebeliği veya gebelikleri düşük ve/veya ölü doğumlarla sonlanmış ailelerde yeni gebeliklerin de ilkinikiler gibi sonlanması olasılığı vardır, ama bu beklentilerle ilgili olarak yurdumuzda şimdiye kadar çalışmalar yapılmamıştır. Biz bir süredir konuya ilişkin araştırmalar yapmaktayız. Dizinin bundan önceki yayınında ilk gebelikleri düşük(ler)le sonlanmış ailelerin son gebeliklerine dair bulgularımızı vermiş, beklenti rakamlarını bildirmiştik(1,2).

Dizinin bu makalesinde ilk gebelikleri ölü doğum(lar)la sonlanmış evlilikler ele alınmaktadır.

* Genetik profesörü, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Sıhhiye, Ankara

** Genetik Araştırma Görevlisi, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kayseri

Materyal ve Metod

Çalışmaya Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genetik Servisi'ne 1984-1986(dahil) referelerinden 95 aile dahil edilmiştir. Hiç birinin soru anında canlı çocukları bulunmamaktadır; esasen, hepsinin ilk gebeliklerinden canlı değil, fakat sadece ölü doğum(lar) olmuştur.

Bunların hepsine mektup yazılarak başvurudan sonraki reproduktif hayatlarıyla ilgili bilgi vermeleri, yani, bize geldikten sonra yeni gebelik olup olmadığı, olmuşsa nasıl sonlandığını bildirmeleri istenmiştir. Ailelerden 14 tanesine (% 14.73) mektup gönderilip gönderilmediği belli değilken, 39 tanesinden (% 41.05) cevap gelmemiş, 4 tanesinden de (% 4.21) adres değişikliği nedeniyle anket formları geri çevrilmiştir. Buna göre 57 (% 60) aile şu veya bu nedenle ankete katılmadıkları için örneklemeden çıkarılmışlardır. Çalışmanın niteliği yüzünden erken doğum, düşük doğum ağırlığı ve fetal malformasyon gibi noktalar üzerinde durulmamıştır.

Bulgular

Ankete katılan 38 ailenin başvurudan sonraki reproduktif öyküleri şöyledir (Tablo I, II).

Tablo I. 1984-1986 protokol numaralı çocuksuz ailelerden ölü doğum öyküsü bulunanların reproduktif hayatla ilgili olarak son durumları (evlilik süresi ve ölü doğum sayısına göre)*

Yakınma	Evlilik Süresi	No	Son Durum
İlk gebelikten erken ölü doğum	10-12 ay	4	Cevap yok
İlk gebelik ölü fötüs gerekçesiyle tahliye	10 ay	1	Cevap yok
İkinci gebelikten meningomyeloselli ölü doğum	11 ay	1	Cevap yok
İlk gebelikten erken prematüre ölü doğum	1 yıl	3	2.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı
İlk gebelikten anensefali ölü doğum	1 yıl	6	Cevap yok
Miadında ölü doğum	1 yıl	1	Metup gönderilmiş mi?
İlk gebelikten hidrosefali ölü doğum	1 yıl	3	2 ve birinde 3.gebelikten de normal doğum, çocuk sağlıklı
İlk gebelikten erken ölü doğum	1.5 yıl	1	2.gebelikten prematüre erken doğum ve yenidoğanın ölümü

İlk gebelikten malformasyonlu ölü doğum	1.5 yıl	1	2. gebelik sürmekte
İlk gebelikten erken ölü doğum ve 2. gebelik sürerken	1.5 yıl	2	süren gebelikten sezeryanla doğum, çocuk sağlıklı
İlk gebelikten erken ölü doğum ve 2. gebelik sürerken	1.5 yıl	1	Cevap yok
Nöral tüp defekti ölü doğumdan sonra 2.gebelik sürerken	1.5 yıl	1	Süren gebelikten normal doğum çocuk sağlıklı
Miadaında ölü doğum	1-2 yıl	2	Cevap yok
İlk gebelikten malformasyonlu ölü doğum	2 yıl	2	Yeni gebelik sürmekte
İlk gebelik kriminal abortus, 2.den erken ölü doğum(1)	2 yıl	1	Cevap yok
İlk gebelikten sezeryanla erken ölü doğum ve yeni gebelik sürerken	2 yıl	1	Cevap yok
İlk gebelikten anensefalik indükte ölü doğum	2 yıl	1	Cevap yok
İlk gebelikten indükte ölü doğum	2 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk gebelikten nöral tüp defektlı indükte ölü doğum	2 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk gebelikten ölü doğum ve yeni gebelik olmazken	3 yıl	1	2.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı
İlk gebelikten ölü doğum ve yeni gebelik sürerken	3 yıl	1	Cevap yok
İlk gebelik indükte ölü doğum	3 yıl	1	2.gebelik sürmekte
İlk gebelikten ölü doğum	4 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
Geç gebelik ve anensefalik ölü doğum	4 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
Geç gebelik, hidrosefalik ölü doğum ve yeni gebelik olmazken	4 yıl	1	2.gebelik sezeryanla doğum, çocuk sağlıklı
Geç gebelik ve hidrosefalik ölü doğum	4 yıl	1	2 ve 3.gebeliklerden düşükler ve yeni gebelik olmamakta
Geç gebelik ve nöral tüp defektlı ölü doğum	4.5 yıl	1	2.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı(sonra kocası ölü)

Geç gebelik ve malformasyonlu erken ölü doğum	5 yıl	1	2.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı
Geç gebelik ve anensefalik erken ölü doğum	5 yıl	1	Cevap yok
Geç gebelik ve sonra ölü doğum	6 yıl	1	Cevap yok
Geç gebelikten sonra erken ölü doğum ve yeni gebelik olmazken	8 yıl	1	Gebelik olmamakta
Geç gebelik ve anensefalik erken ölü doğum	8 yıl	1	2.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı
Geç gebelik,sonra ölü doğum ve yeni gebelik olmazken	9 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
Geç gebelik, sonra erken prematüre ölü doğum	10 yıl	1	Gebelik olmamakta
Geç gebelik ve multipl anomalili ölü doğum ve yeni gebelik olmazken	12 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
Geç gebelik, malformasyonlu ölü doğum ve yeni gebelik olmazken	16 yıl	1	Cevap yok
İlk gebelikten indükte iki ölü doğumlar(2)	1,5 yıl	1	Son gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı
İlk 2 gebelikten erken ölü doğum	1,5	1	3.gebelik sürmekte
Kriminal abortustan sonra indükte 2 erken ölü doğum(1)	2 yıl	1	Cevap yok
İlk iki gebelikten ikincisi erken tahliye ile anensefalik ölü doğumlar ve yeni gebelik sürerken	2 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk iki gebelikten erken ölü doğumlar	2 yıl	4	Cevap yok
İlk iki gebelikten erken ölü doğumlar	2 yıl	1	3.gebelik düşük; 4.gebelikten nöral tüp defektli doğum.
İlki malformasyonlu 2 erken ölü doğum	2 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?

İlk iki gebelikten ölü doğumlar	2 yıl	1	3.gebelikten sezaryenle doğum, çocuk sağlıklı
İki hidrosefalik erken ölü doğum	2.5 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İki anensefalik 2 erken ölü doğum	2.5 yıl	1	Cevap yok
İki iki gebelikten ölü doğumlar	2.5 yıl	1	3.gebelik düşük ve yeni gebelik olmamakta
İlk iki gebelikten malformasyonlu ölü doğumlar	3 yıl	1	3.ve 4.gebeliklerden normal doğumlar, çocuklar sağlıklı
İlk iki gebelikten tosuncuk ölü doğumlar	3 yıl	1	Cevap yok
Erken ölü doğumdan sonra sürmatüre spina bifidalı ölü doğum ve 3.gebelik sürerken	3 yıl	1	Cevap yok
İlk iki gebelikten biri erken nöral tüp defektli ölü doğumlar	3 yıl	1	3.gebelik sürmekte
İkinci sezeryanla doğurtulan malformasyonlu iki ölü doğum	3 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk iki gebelikten ölü doğumlar	3 yıl	1	Cevap yok
Biri erken öteki sezaryenle ilk iki gebelikten ölü doğumlar	4 yıl	1	3.gebelik sürmekte
Biri erken iki ölü doğum	4 yıl	1	Cevap yok
Biri malformasyonlu öteki indükte iki ölü doğum	4 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk iki gebelikten erken doğumlar	4 yıl	1	3.gebelik sürmekte
Erken ölü doğumdan sonra nöral tüp defektli ölü doğum ve 3.gebelik sürerken	4 yıl	1	3.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı; 4.gebelik sürmekte
İlk iki gebelikten malformasyonlu erken ölü doğumlar	4 yıl	1	3.ve 4.gebeliklerden malformasyonlu ölü doğumlar
Geç gebelik, sonra yapışık ölü doğan ikizler	5 yıl	1	Cevap yok
İlk iki gebelikten ölü doğumlar	5 yıl	1	3.gebelikten normal doğum, Çocuk sağlıklı

Geç gebelik ve malformasyonlu 2 ölü doğum	8 yıl	1	Mektup iade
Geç gebelik ve sonra iki erken ölü doğum	8 yıl	1	Cevap yok
Geç gebelik ve biri erken iki ölü doğum ve yeni gebelik sürerken	8 yıl	1	Mektup iade
Meningomyeloselli erken, miadında normal ve tekrar meningoşelli miadında ölü doğum	4 yıl	1	4.gebelik tahliye; 5.gebelik sürmekte
İki malformasyonlu üç erken ölü doğum	5 yıl	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk üç gebelikten erken ölü doğumlar	5 yıl	1	Cevap yok
Anomalili ölü doğum, sonra normal görünüşlü ve tekrar anomalili erken ölü doğumlar	5 yıl	1	Cevap yok
Geç gebelik ve üç prematüre ölü doğum	8 yıl	1	Cevap yok
Dört erken prematüre ölü doğum	9 yıl	1	5.gebelik de düşük
8.gebelikten ölü doğumlar	12 yıl	1	Mektup iade
Erken ölü doğum ve yeni gebelik sürerken(3)	?	1	Mektup gönderilmiş mi?
İlk gebelikten sezeryanla malformasyonlu ölü doğum(4)	?	1	2.gebelikten normal doğum, çocuk sağlıklı
İlk gebelikten erken ölü doğum	?	1	Yeni gebelik sürmekte
İki erken ölü doğum	?	1	Cevap yok
İlk üç gebelikten erken ölü doğum	?	1	Cevap yok
İlk 12 gebelik erken ölü doğum	?	1	Mektup iade
Toplam		95	

*1989 başları itibariyle

- 1.Krıminal abortus ilk gebelik sayılmamıştır
- 2.ıkiizler ayrı gebelik sayılmıştır
- 3.Süresi bilinmeyen en sona yazılmıştır
- 4.Kocası ilk kadından çocuklu

Tablo II. İlk gebelikleri ölü doğum(lar)la sonlanmış ailelerde ölü doğum sayısına göre gebeliklerin son durumları*

Ölü Doğum Sayısı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	+10
Antide	No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.
Mektup gönderilmemiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mektup gönderilip gönderilmediği belli değil	8	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Cevap yok	22	13	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Mektup iade	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Yeni gebelik											
İzin verilmemekte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yok(tereddüt)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Olmamakta	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sürmemekte	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Düşükle sonlanmış	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tahliye edilmiş	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölü doğumla sonlanmış	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yeni gebelikten											
Normal doğum	13	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sezeryanla doğum	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	54	32	6	1	-	-	-	1	-	-	195

*Evlilik süresi bilinmeyenler dahil

İki ailede (% 5.26) yeni gebelik olmazken, 9 tanesinde (% 23.68) gebeliğin bulunduğu ve soru anında sürdüğu bildirilmiştir. Öte yandan, 4 örnekte (% 10.52) yeni gebelik spontan ilk trimestre düşüğu olarak atılmış, 1 örnekte ise (% 2.63) tahliye zorunluluğu doğmuştur. Bu grupta incelenen bir evlilikte ise (% 2.62) malformasyonlu ölü doğum olmuştur.

Ankete katılan 38 aileden 17 tanesinde (% 44.73) yeni gebelik normal doğumla sonlanırken, 4 tanesinde (% 10.52) sezaryen operasyonu ile sonlandırılmıştır. Bu alt gruptaki bir örnekte doğumun erken ve fôtusun prematüre olduğu anlaşılmıştır.

Buna göre toplam 21 örnek nedeniyle ilk gebeliklerin bir veya birden fazla ölü doğumla sonlandığı ailelerde yeni gebeliklerin % 55.26 oranında canlı doğumla sonlanacağı öngörülebilir.

Tablolardan izlendiği üzere 54 ailede ilk ve tek gebelik ölü doğumla sonlanmıştır. Evlilik süreleri 10 ay-16 yıl arasında değişen ilk alt gruptan 3 tanesinde (Tablo II) evlilik süresi belli edilmemiştir. Bu alt gruptan 24 aile ankete katılmıştır. Bunlardan 16 tanesinde ikinci gebelikten canlı doğum gerçekleştiği için ilk gebelikleri ölü doğumla sonlanmış ailelerde ikinci gebeliğin canlı doğum beklentisi % 66.66 eder. Bunlar arasında 3 doğum (% 12.5) sezeryanla sonlanırken, birinde (%4.16) erken doğum olmuş ve prematüre bebek neonatal dönemde ölmüştür. Soru anında ayrıca 5 gebeliğin sürmekte olduğu, bir gebeliğin düşükle sonlandığı öğrenilmiştir. İki ailede ise gebelik gerçekleşmemiştir.

İlk 2 gebelikleri ölü doğumla sonlanmış ailelerden evlilik süresi 1.5-8 yıl arasında değişmektedir. Böyle 32 aile vardır. Bunlardan ankete katılan 12'sinden 4 tanesinde (% 33.33) 3 üncü gebelikten normal, 1 tanesinde (% 8.33) sezeryanla doğum olmuş; geriye kalanların 4 tanesinde 3 üncü gebelik sürerken, ikisinde düşük ve birinde malformasyonlu ölü doğum bildirilmiştir. Buna göre iki ölü doğumlu ailelerden 3 üncü gebeliklerden canlı doğum beklentisi % 41.66 eder.

4-8 yıl evli 6 ailede ilk 3 gebelik ölü doğumlarla sonlanmış, bunlardan sadece birinden cevap alınabilmiş ve 4 üncü gebeliğin tahliye edildiği, 5 inci gebeliğin sürdüğü öğrenilmiştir.

İlk 4 gebeliği prematüre ölü doğumlarla sonlanmış 9 yıllık evli bir aileden 5 inci gebeliğin düştüğü yanıtı gelmiştir. Sekiz ve 12 ölü doğumlu birer aileden cevap alınamamıştır.

Yeni gebelikleri canlı doğumla sonlanmış 21 örnekte çocukların sağlıklı olduğu yanıtları gelmiştir. Bunlardan 8 ailede başvurudan sonraki gebeliği ikinci bir gebelik izlemiş, bunlardan ikisinde gebeliğin sürdüğü, birinde düşük, birinde de malformasyonlu ölü doğum olduğu yazılmıştır. Geri kalanlardan birinde nöral tüp defektli doğum varken, birinde yenidoğan neonatal dönemde ölmüştür; iki ailede ise normal doğum gerçekleşmiş olup, çocuklar sağ ve sağlıklıdır.

Tartışma

Ölü doğum olgusunun son derece heterojen olduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Heterojenlik hem klinik tabloda hem etiyolojik düzeyde söz konusudur. Burada sunulan çalışmada o nedenle fôtal yaş, fôtal ölçüler ve malformasyon gibi noktalar dikkate alınmamıştır. Aynı şekilde kadın ve kocasına ilişkin herhangi bir özellik üzerinde durulmamıştır. Daha önce söylendiği gibi, yurdumuzda ilk gebelikleri ölü doğumlarla sonlanmış ailelerde sonraki gebeliklerin canlı doğum beklentileri üzerine araştırma yapılmadığından sonuçlarını başka biriyle karşılaştıramamaktayız.

Bir noktayı ayrıca vurgulamak isteriz. Araştırma personeli kadar araştırılan toplum kesimi anketlere hazır değildir. Karımızca, yanıt verenlerin azlığı bunlardan kaynaklanmaktadır. Çalışmalar ilerledikçe ve başka mermezlerden katkı geldikçe Anadolu toplumunun bu yönü kesinlikle ortaya konulmuş olacaktır. Şimdiden söylenebilecek olan ilk gebelik veya gebelikten ölü doğumlarla sonlanmış ailelerin, gebelik sayısı arttıkça canlı doğum olasılığının azalma eğilimi gösterdiği. Yine de bu ve benzeri noktalar yeni araştırmalarla desteklenmek zorundadır.

Kaynaklar

1. Şaylı BS: Anadolu'nun Genetik Yapısı Üzerine Çalışmalar: XII. 3. Türkiye'de fertil ve infertil evliliklerin sıklık ve öteki bazı özelliklerine ilişkin yeni bulgular. **GATA Bülteni** 28:1027-1040,1986.
2. Şaylı BS, Cücer N: Anadolu'nun Genetik Yapısı Üzerine Çalışmalar: XIX. 7. infertil evliliklerde prospektif araştırmalar. **Çukurova Tıp Fakültesi Dergisi**. (yayınlanmak üzere).